

Protokół

16. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 132.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 14. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 15. posiedzenia złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 9. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2126—2145, 2168, 2179, 2180, 2195, 2197, 2202.

Komisji szkolnej: L. s. 2122, 2146 do 2152, 2166, 2196.

Komisji gminnej: L. s. 2177, 2198.

Komisji petycyjnej: L. s. 2176.

Komisji administracyjnej: L. s. 2174, 2175.

Komisji prawniczej: L. s. 2157—2159 2181—2189.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2153—2156.

Komisji drogowej: L. s. 2172, 2173 2194.

Komisji podatkowej: L. s. 2178.

Komisji kolejowej: L. s. 2170, 2171.

Komisji przemysłowej: L. s. 2160, 2167.

Komisji solnej: L. s. 2169.

Marszałek oznajmia, że wpłynęło pismo c. k. Sądu powiatowego we Lwowie z dnia 1. października 1908 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Kurowca z powodu przekroczenia §. 487. u. k. i ndziela w tej sprawie głosu p. Urbańskiemu.

Przemawia p. Urbanski i wnosi o odesłanie tego pisma do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek formalny p. Urbańskiego.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański odczytuje zgłoszony wniosek i interpelację, które opiewają:

W n i o s e k

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że pobudką Wysokiego Sejmu dla powzięcia uchwały z dnia 23. września 1907 o budowie kosztem kraju publicznych zbiorników dla magazynowania ropy była chęć sanacji i stworzenia podstaw dla trwałego rozwoju oraz umożliwienia organizacji przemysłu naftowego;

zważywszy, że przemysł naftowy obecnie się zorganizował, łącząc z górą 75% produkeyi ropy w krajowym Związku producentów ropy — który to związek wniósł ofertę o dzierżawę wyżej wspomnianych zbiorników do Wydziału krajowego;

zważywszy, że forma dzierżawy zbiorników wybudowanych kosztem kraju, przedstawia dla kraju więcej korzyści i gwarancji, niż własna administracja, a Towarzystwo magazynowe dla produktów naftowych wobec powstania związku producentów zrzekło się dobrowolnie zarządu tymi zbiornikami;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyjmując do wiadomości gotowość Gal. Tow. magazynowe dla produktów naftowych zrzeczenia się zarządu zbiornikami na ropę w Popielach, zawarł jak najrychlej kontrakt dzierżawy z krajowym Związkiem producentów ropy z możliwym jak najdalej idącym uwzględnieniem oferty tegoż Związku.

Wnioskodawca:
Długosz.

Gorayski, Stapiński, Bernadzikowski, Jedynak, Styła, Kolischer, Bis, Stefczyk, Lewakowski, Ptak, Witos, Kędzior, Cieluch, Krężel, Zamoyski.

I n t e r p e l a c y a

posła Witos a i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie zuiesienia rewizorów bydła.

Instytucya rewizorów bydła jest niewątpliwie jedną z największych bolączek dla naszego ludu. Łączenie w jeden okręg rewizyjny po kilka gmin, nieraz bardzo od siebie odległych, naraża hodowców bydła na stratę drogiego czasu i przeróżne trudności. Dla uzyskania paszportu trzeba robić kilka a nawet kilkadziesiąt kilometrów drogi, częstokroć za darmo, ponieważ się zdarza, że p. rewizora niema w domu, albo uznawszy czas lub godzinę za nieodpowiednią, odmawia wydania paszportu, narażając hodowcę albo na ponowne odbycie uciążliwej drogi, albo też na zupełne zaniechanie jarmarku.

Wychodząc z zasady, że wszelkie urzędy powinny być zastosowane do potrzeb i możliwej dogodności ludności, żądamy, ażeby c. k. Rząd we właściwej drodze czynności rewizorów bydła przydzielił oglądaczom w każdej gminie, a przez to uchronił ludność od rozlicznych strat i przykrości, na jakie w tym stanie rzeczy narażoną bywa.

Ponieważ jednak faktem jest, że przy przedsięwziętej w tym względzie próbie w niektórych okręgach rewizyjnych po kilka gmin połączono, żądamy, aby bezwarunkowo w każdej gminie czynności rewizora przydzielono miejscowemu oglądaczowi bydła.

Zapytujemy więc c. k. Rząd, czy gotów jest temu powszechnemu i gorącemu żądaniu ludności zadośćuczynić i kiedy to uczynić zamierza?

Lwów, dnia 8. października 1908.

Interpelant
Witos, m. p.

Krężel, Jedynak, Cieluch, Stapiński, Styła, Bernadzikowski, Bis, Szwed, Kędzior, Ptak, Cipser, Lewakowski, Długosz, Stefczyk, Wasung.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelację zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki i protestuje imieniem posłów należących do klubu ruskoukraińskiego przeciw wygłoszeniu oświadczenia na 1. posiedzeniu Sejmu przez p. Dudykiewicza w języku rosyjskim i przeciw poprawieniu w oryginale stenograficznych sprawozdań z 13. posiedzenia Sejmu przemówienia p. Dudykiewicza na język rosyjski a zarazem zwraca się do Marszałka z prośbą, aby zapobiegł na przyszłość temu postępowaniu, sprzeciwiającemu się regulaminowi.

Marszałek udziela odpowiedzi w tej sprawie i oznajmia, że stenograficzne sprawozdania z rozpraw Sejmu nie będą oddane do druku, zanim nie zostaną sprawdzone i podpisane przez dwóch rewidentów przez Sejm wybranych.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Brzesko (pow. Brzesko) na pobór wyższych opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Brzesko (powiat Brzesko) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Brzesko (powiat Brzesko) zezwala się pobierać od wejścia w życie ni-

niejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K. 40 hal.

4) Od półlitrowej flaszki piwa po 3 h.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Brzesko.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Brzesku, a dla

przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacyi w Brzesku.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 29. czerwca 1898 Dz. u. kr. Nr. 57.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Lisko (pow. Lisko) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Lisko (powiat Lisko) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Lisko (powiat Lisko) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkooholometrem, jako to: araku rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 3 K 40 h.

4) Od jednego hektolitra miodu po 6 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Lisko.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można ją obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą

prawa propinacyi w Lisku, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Lisku.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. kwietnia 1902 Dz. u. kr. Nr. 41.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji podatkowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych.

Marszałek oznajmia, że na poprzednim posiedzeniu uchwaliła Izba art. I. z opuszczeniem słów „i powiatowych“, przy uchwaleniu tych słów okazał się brak kompletu. Rozprawa nad art. I. została zamkniętą, p. sprawozdawca życzy sobie jednak dać wyjaśnienie, co może nastąpić, jeżeli Izba na to pozwoli.

Przemawia p. Moysa i stawia formalny wniosek o pozwolenie p. sprawozdawcy

na udzielenie wyjaśnienia, który to wniosek Izba bez rozprawy uchwała.

Przemawia p. sprawozdawca p. Schätz.

Marszałek oznajmia, że Izba na poprzednim posiedzeniu uchwaliła art. I. projektu ustawy z opuszczeniem słów: „i powiatowych“, obecnie poddaje pod uchwałę Izby słowa: „i powiatowych“.

Izba uchwała te słowa: „i powiatowych“.

Sprawozdawca czyta :

Art. II.

Nowe domy, które w latach 1900 włącznie do 1903 zbudowane zostały, uwalnia się od dodatków gminnych, nowe domy, które zostały zbudowane w latach 1904 włącznie do 1907, od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, i to mianowicie tak za czas ubiegły, jak również i na przyszłość na taki sam okres czasu, na jaki domom tym przysługuje czasowe uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Izba uchwała bez rozprawy art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Art. III.

Właściciele domów wymienionych w Art. I. i II. są natomiast obowiązani w czasie, w którym owe domy w myśl artykułu I. i II. tej ustawy korzystają z uwolnienia od dodatków gminnych, względnie od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, uiszczać dodatki gminne, względnie dodatki gminne i powiatowe do 5% podatku, który w mocy §. 7. ustawy z d. 9. lutego 1882 Dz. p. p. Nr. 17. bywa przypisany budynkom, uwolnionym czasowo od podatku domowo-czynszowego.

Izba uchwała bez rozprawy art. III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. IV.

Ustawa niniejsza nie narusza postanowień §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 43. względnie §. 25. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała bez rozprawy art. IV. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba uchwała bez rozprawy art. V. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

Izba uchwała bez rozprawy art. VI. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia o czasowym uwolnieniu nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowej gminy administracyjnej „Gody“ w powiecie kołomyjskim.

Sprawozdawca p. Moysa, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić bez zmiany przedłożony przez Wydział krajowy projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o utworzeniu z przysiółka Gody, należącego do związku gminy Kamionki małe, powiatu kołomyjskiego, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych „Gody“ samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Gody włącza się ze związku gminy Kamionki małe powiatu kołomyjskiego i tworzy się dla przysiółka tego z rozparcelowanymi gruntami obszaru dworskiego „Gody“, w gminie katastralnej „Gody“ położonymi, a więc dla całej gminy katastralnej „Gody“ i dla rozparcelowanych z tegoż obszaru dworskiego parcel gruntowych l. kat. 450, 463/1, 463/2, 473 i 475/2, w gminie katastralnej „Kamionki małe“ położonych, samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Gody“.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po wejściu w życie niniejszej ustawy rozpisać należy

wybory do nowych Reprezentacji gminnych w Kamionkach małych i Godach

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie petycji przysiółka Poręby dębskie ad Dęba o wyłączenie ze związku gminy Dęba i utworzenie osobnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Bernadzikowski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję mieszkańców przysiółka Poręby dębskie w powiecie tarnobrzskim przekazuje się Wydziałowi krajowemu do dalszego urzędowania i przedłożenia ewentualnych wniosków na jednej z najbliższych sesyj sejmowych.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w sprawie petycji mieszkańców podzielonego ob-

szaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o przyłączenie do gminy miasta Chyrowa.

Sprawozdawca p. Skarbek odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę mieszkańców podzielonego obszaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o przyłączenie ich do związku gminy Chyrowa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w sprawie prośby mieszkańców przysiółka Śliwnica ad Polana o wyłączenie ze związku gminy Polana.

Sprawozdawca p. Skarbek odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę przysiółka Śliwnica ad Polana o utworzenie odrębnej gminy administracyjnej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 K na budowę szpitala.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. sprawozdawcy Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przed-

mieście wcielenia gminy Podmajerz do gminy miasta Starego Sącza.

Sprawozdawca p. Bernadzikowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o wcieleniu gminy Podmajerz powiatu nowosądeckiego do gminy m. Starego Sącza.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminę Podmajerz w powiecie nowosądeckim wciela się do gminy m. Starego Sącza.

Art. II.

Do dni trzydziestu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Podmajerzu i w Starym Sączu, a natomiast mają być zarządzane nowe wybory do Rady gminnej w Starym Sączu.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu

uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwała powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji mieszkańców gminy Suchawola na przysiółkach Soliły, Zakopce, Ichwały, Hamarnia, Kozaki zamieszkałych w powiecie cieszanowskim o wyłączenie Suchawola i utworzenie samostnej gminy pod nazwą Sucha Wola II. część.

Sprawozdawca p. Win. Krański, odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę przysiółków Soliły, Zakopce, Ichwały, Hamarnia, Kozaki do gminy Suchawola powiatu cieszanowskiego należących o wydzielenie z gminy Sucha Wola i utworzenie gminy samostnej pod nazwą Sucha Wola II. przesyła się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania i sprawozdania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petyciach gmin w sprawie przeniesienia ich do wyższej klasy plac nauczycielskich.

Sprawozdawca p. St. H. br. Badeni, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, oznajmiając, że do wniosku 2 komisji należy dodać gminy Mszana dolna i Pistyń.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznając w zasadzie potrzebę rewizyi unormowanego w art. 11. ustawy z 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16 w brzmieniu ustawy z 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49

podziału wszystkich miejscowości w kraju na cztery klasy odnośnie do wysokości plac nauczycieli szkół ludowych pospolitych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową tę sprawę rozpatrzył i wnioski swoje na najbliższej sesji sejmowej przedłożył.

2. Petycje gmin Chrzanów, Posada sanna, Podwoleczyska, Złoty Potok, Mszana dolna, Pistyń i nauczycieli lwowskich gmin podniejskich, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Bandrowski.

Przemawia p. Merunewicz.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca p. St. H. hr. Badeni.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno pożyczki 70.000 koron.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z zapasów krajowego funduszu kolejowego Towarzystwu akcyjnemu „Kolej lokalna Piła-Jaworzno“ pożyczki gotówkowej po 4% oprocentowanej, spłacalnej w półrocznych ratach w ciągu 5 lat, w sumie 70.000 kor., słowami siedemdziesiąt tysięcy koron, pod warunkami, jakie ułoży

Wydział krajowy, a w szczególności z uwzględnieniem następujących postanowień:

1) Fundusze uzyskane z tej pożyczki przeznaczone będą na inwestycje, urządzenia i cele, jakie Wydział krajowy uzna za wskazane i potrzebne, i użyte zostaną pod bezpośrednią ingerencją Wydziału krajowego,

2) Towarzystwo kolejowe zezna skrypta dłużny, według wzoru udzielonego przez Wydział krajowy aktem notaryalnym z prawem egzekucyi z §. 3. ust. z 25. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 75.

3) Na pokrycie rat oprocentowania i umorzenia pożyczki gotówkowej w kwocie 70.000 kor. i ewentualnych zaległości z tego tytułu będzie użyty po myśli §. 49. ustępu 3. punkt I. statutu Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Piła-Jaworzno“ dochód pozostający do dyspozycji po pokryciu z dochodów Towarzystwa rat oprocentowania i umorzenia pożyczek pierwszeństwa, zaciągniętych po myśli §. 8. tego statutu w kwocie 1,253.000 koron i pożyczki bieżącej w kwocie 370.000 koron, którą z dochodów eksploatacyjnych się spłaca.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. 1, 2, 3, komisji, które p. sprawozdawca odczytuje

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1905.

Sprawozdawca p. Sala, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1905.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zażądał od fundacyi wyjaśnienia pozycyi dochodów i wydatków w zamknięciu rachunkowem niedostatecznie wytłumaczonych i umieścił je w najbliższem swoim sprawozdaniu, a mianowicie:

a) pozycyi podniesionych w niniejszem sprawozdaniu;

b) pozycyi podniesionych w sprawozdaniu komisji budżetowej z dnia 13. marca 1907 odnoszącem się do zamknięcia rachunków za rok 1904.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o pe-tycyi w przedmiocie sfinansowania kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia.

Sprawozdawca p. Battaglia, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by w miejsce przyrzeczonej zwłoki w uiszczeniu należitości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron na budowę kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia oświadczył gotowość objęcia gwarancyi państwowej za taką pożyczkę oraz przedstawił Radzie państwa odpowiedni wniosek do ustawy w ciągu roku 1909.

2. Na wypadek zapewnienia pomocy państwa dla budowy kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia w sposób powyższy przez ustawę państwową Sejm zmienia uchwałę z 11. listopada 1905 i nadaje jej następujące brzmienie:

„1. Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Usznia uznaje się ze względu na ogólne in-teresa kraju za użyteczną i potrzebną.

„2. Sejm upoważnia Wydział krajowy „do objęcia imieniem kraju akcyi pierw-„szeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na „Sassów do Uszni w sumie nieprzekracza-„jącej kwoty 300.000, t. j. trzysta tysięcy „koron przez wypłatę za nie w pełnej imien-„nej wartości z zasobów krajowego fundu-„szu kolejowego, a to pod warunkami:

„a) że reszta kapitału budowy tej ko-„lei lokalnej dostarczoną będzie przez uzy-„skanie zasobów pieniężnych na podstawie „przyznać się mającej przez c. k. Rząd gwa-„rancyi państwowej na rzecz oprocentowa-„nia i umorzenia pożyczki pierwszeństwa „w kwocie 860.000 koron po myśli posta-„nowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 „Dz. ust. p. Nr. 2 z roku 1895, oraz przez „objęcie akcyi zakładowych przez interesen-„tów miejscowych;

„b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, „które kraj obejmie, nastąpi wtenczas:

„α) gdy interesanci miejscowi uiszczą „wpłatę na akcye zakładowe;

„β) gdy zrealizowaną zostanie pożyczka „pierwszeństwa, zaciągnięta na podstawie „gwarancyi państwowej;

„γ) że warunki koncesyjne i postano-„wienia statutu przyszłego Towarzystwa „akcyjnego ułożone będą w porozumieniu „i przy współudziale Wydziału krajowego;

„δ) że Wydziałowi krajowemu będzie „zapewniony odpowiedni udział w zarządzie „Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Zło-„czów-Sassów-Usznia;

„ε) że budowa tej kolei, jako też do-„stawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile „możności w porozumieniu z Wydziałem kra-„jowym i o ile możliwości z uwzględnieniem „sił i dostawców krajowych, a w szczegól-„ności budowa kolei rozdana będzie na za-„sadzie ograniczonego lub publicznego za-„proszenia do złożenia ofert“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnio-

ski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, że obecnie następuje poprzednio opuszczony punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na budowę szpitala.

Sprawozdawca p. Merunowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Bóbrce zezwala się w myśl postanowień §. 24. ust. o Reprezentacji powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21 na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kleskiego i tow. w sprawie regulacji potoków Rydelówki, Czarnego i Kołomyjki.

Przemawia p. Kleski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stanisława Henryka dw. im. Badeniego i tow. w sprawie utworzenia c. k. Starostwa w Monasterzyskach.

Przemawia p. Stanisław Henryk Badeni uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Dniestr w miejscowości Dolhe.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek. | gulowania emigracyi zarobkowej i osadniczej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Sękowskiego i Górskiego i tow. sprawie budowy linii kolejowej, łączącej miasto Dąbrowę z Leżajskiem lub Rudnikiem.

Przemawia p. Sękowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie zaprowadzenia instytucji lekarzy szkolnych w c. k. szkołach średnich.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie zapomogi dla powiatu kossowskiego na poprawę dróg powiatowych i gminnych.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba uchwala powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. Skołyszewskiego usuwa z porządku dziennego:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyszewskiego, Ptaka i tow. w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim, oraz w sprawie ure-

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wasunga i tow. w sprawie utworzenia funduszu pożyczkowego na udzielanie zaliczek nauczycielom ludowym.

Przemawia p. Wasung uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. Myjaka usuwa z porządku dziennego:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji potoku „Czarna woda“ w powiecie Nowy Sącz.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stojalowskiego i tow. w sprawie poprawy bytu służby kościelnej, a szczególności organistów i diaków.

Przemawia p. Stojalowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek udziela p. Pastorowi głosu dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Pastor dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa p. Pastora, by prostował fakta.

Przemawia dalej p. Pastor.

Marszałek udziela głosu p. Kołpaczkiwiczowi dla sprostowania faktu i wzywa

posłów, którzy otrzymali głos dla sprostowania faktów, by tylko je prostowali.

Przemawia p. Kołpaczkievicz dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa p. Kołpaczkievicza, by ograniczył się do sprostowania faktu.

Przemawia p. Kołpaczkievicz dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Stojalowski dla sprostowania faktu.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Uściu zielonem, powiatu buczackiego.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. w sprawie zaprowadzenia ruchu osobowego na linii kolejowej Tarnopol-Kopyczyńce.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Cipsera i tow. w sprawie budowy mostu w gminie Dzieduszyce wielkie pow. stryjskiego na rzece Świcy.

Przemawia p. Cipser uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. o przyspieszenie regulacji rzeki Gnilej Lipy w dolnem biegu w powiatach: stanisławowskim i rohatyńskim.

Przemawia p. Winniczuk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kozłowskiego i tow. w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności wnioskodawcy usuwa tę sprawę z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sandulaka i tow. w sprawie urządzenia polowania w celu wyniszczenia drapieżnych zwierząt w lasach kameralnych w powiatach kosowskim i nadwórniańskim.

Przemawia p. Sandulak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie budowy mostu na rzece San w gminie Procisne lińskiego powiatu.

Przemawia p. A. Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kędziora i tow. w sprawie wykształcenia instruktorów rolnictwa.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skwarka i tow. o zapomogę dla gmin powiatu mościskiego z powodu klęsk elementarnych.

Przemawia p. Skwarko uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela głosu p. Dudykiewiczowi w sprawie osobistej, w szczególności w sprawie zarzutu uczynionego p. Dudykiewiczowi, że przemawiał na 1. posiedzeniu i poprawił swe przemówienia na 1. i 13. posiedzeniu w stenograficznych sprawozdaniach z rozpraw Sejmu w języku rosyjskim.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Przemawia p. Oleśnicki dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Dudykiewicz dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Szweda i tow. w sprawie rekonstrukcji drogi gminnej od Radziechów przez Cięcinę, Cisiec, Milówka, Raycza i Ujsół (powiat Żywiec) do granicy węgierskiej prowadzącej.

Zważywszy, że droga gminna ad Radziechów przez Cięcinę, Cisiec, Milówkę, Rayczę i Ujsół do granicy węgierskiej prowadząca, jest od dawna w złym stanie, a w niektórych miejscowościach przez góry i lasy jest nawet nie do przebycia;

zważywszy, że wydelegowana w roku 1905 komisja c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego uznała konieczność rekonstrukcji tej drogi i obliczyła kosztą budowy na 890.000 koron;

zważywszy, że Rada powiatowa w Żywcu obowiązana się na pokrycie kosztów budowy wypłacić 90.000 koron — Wydział krajowy przyjął połowę kosztów w kwocie 445.000 koron — a skarb państwa 150.000 koron;

zważywszy dalej, że droga ta łączy się z Węgrami i ma pod względem komunikacyjnym i pod względem strategicznym doniosłe znaczenie i wskutek tego Wydział krajowy pismem z dnia 29. lipca 1908 L. 45.371 odniósł się powtórnie do c. k. Rządu z żądaniem, aby niedobór w kwocie 205.000 koron pokryty został ze skarbu państwa;

zważywszy na koniec, że c. k. Rząd z przyświeceniem w pomoc do budowy drogi się ociąga — i na tem, jak dowodzi petycja A. 10 gmin — publiczność, a względnie $\frac{1}{3}$ część powiatu bardzo cierpi;

Wysoki Sejm raczy uhwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na pokrycie kosztów rekonstrukcji drogi gminnej od Radziechów przez gminy Cięcina, Cisiec, Milówka, Raycza i Ujsół do granicy węgierskiej prowadzącej — pospieszył z wydatniejszym zasiłkiem i brakującą jeszcze

kwotę 205.000 K z funduszków państwowych pokrył.

Wnioskodawca :
Szwed.

Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Kurowiec, Ptak, Myjak, Cieluch, Bis, Lewakowski, Bernardzikowski, Kędzior, Stefczyk.

Do

Wysokiego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomerji na ręce Jaśnie Wielmożnego Pana
Posła Wojciecha Szweda

we Lwowie.

Prośba gmin Cięciny, Ciśca, Miłówki, Rajczy-Ujsół o rekonstrukcyę drogi gminnej prowadzącej od gminy Radziechowy aż do granicy węgierskiej, względnie o zamianę tejże drogi na drogę powiatową lub rządową.

Wysoki Sejmie !

Od granicy gminy Radziechów aż na granicę węgierską prowadzi przez niżej podpisane gminy droga gminna, której stan urąga wszelkim pojęciom o komunikacyi drogowej.

Od całego szeregu lat wnosiliśmy rozliczne prośby do władz autonomicznych o rekonstrukcyę tejże drogi gminnej, względnie o przejęcie tejże drogi na etat funduszu powiatowego, państwowego lub krajowego.

Nasze usiłowania odniosły jednak ten skutek, że przed dwoma latami zjechała do Miłówki komisya drogowa c. k. Namiestnictwa we Lwowie, pomierzyła całą tę drogę, pozabijała trochę palików i na tem całą swoją czynność skończyła, a od tego czasu pozostała droga gminna taką, jaką była, a nawet stan jej się pogorszył, bo każdy sądząc, że droga będzie wkrótce przejętą na fundusz rządowy lub krajowy, nawet szarwarku robić nie chce.

Droga ta jest jednak bardzo ważną arterya komunikacyjną, gdyż po niej odbywa się główny dowóz drzewa, a to począw-

szy od Węgier z lasów dworskich, następnie przez całą jej długość aż do Żywca.

Ile straty ponoszą gospodarze, którzy zajmują się przewożeniem drzewa względnie innych towarów, ten tylko ocenić może, kto po tej drodze z ciężarem jeździ, a jeżeli obliczy się stratę na koniach, na wozach, które się łamią na wybojach i stratę czasu, to straty te idą w tysiące rocznie, a zresztą i sam obowiązek nakazuje drogę tę przyprowadzić do możliwego stanu komunikacyjnego, jeżeli się zważy, że nasz zakątek przytyka bezpośrednio do Węgier i do Śląska, gdzie drogi są znakomite, a droga, o której naprawę prosimy, jest chyba smutnym przykładem polskiego gospodarstwa i chyba wobec mieszkańców sąsiedniej prowincyi wcale nam nie przynosi ehłuby.

Wobec tego niżej podpisane gminy upraszają :

Wysoki Sejm

raczy w uwzględnieniu niniejszej prośby poczynić odpowiednie kroki.

(Podpisy 10 gmin).

L. s.

W n i o s e k

posła Styły i tow. w sprawie powszechnego ubezpieczenia na starość i na wypadek niezdolności do pracy.

Wysoki Sejmie !

Dnia 3. listopada 1908 r. według oświadczenia złożonego przez Ministerstwo spraw wewnętrznych, ma c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy, wprowadzającej powszechne ubezpieczenie na starość i na wypadek niezdolności do pracy dla niektórych sfer ludności.

Wiadomo nam, że istnieją zabiegi, zmierzające do tego, aby ubezpieczenie to obejmowało tylko sferę robotniczą w ścisłym tego słowa znaczeniu, a więc z wyklucze-

niem włościan, rękodzielników i t. p. wolnych zawodów pracy.

Przeciw takiemu przedłożeniu c. k. Rządu i przeciw dojściu do skutku takiej ustawy należy się nam stanowczo oświadczyć.

Niepodobna bowiem dopuścić do tego, aby n. p. u nas w Galicyi najliczniejsza rzesza robotnicza — gospodarze małorolni, miała się przyczyniać w opłacanych podatkach do zabezpieczenia środków utrzymania dla pewnej kategorii robotników, a sama była bez żadnego zabezpieczenia, chociaż tego zabezpieczenia bodaj że w pierwszym rządzie potrzebuje.

Wiadomo nam, że Koło polskie w Radzie państwa stoi także na tem przez nas pożądanem stanowisku.

Aby to stanowisko wzmocnić i dopomódz naszej Reprezentacyi w Radzie państwa do obrony skutecznej tego stanowiska, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę konieczną zabezpieczenia minimum egzystencji na starość i na wypadek niezdolności do pracy tym wszystkim, którzy tego zabezpieczenia potrzebują, a więc robotnikom zawodowym, gospodarzom małorolnym, rękodzielnikom, handlarzom i t. p.

2. Sejm oświadcza się stanowczo przeciw takiej ustawie, któraby zabezpieczała tylko robotników zawodowych, a pomijała gospodarzy małorolnych, rękodzielników itp

Wnioskodawca:

Styła.

Cieluch, Bis, Ptak, Bojko, Jedynak, Witos, Stapiński, Stefczyk, Bernadzikowski, Oleśnicki, Szwed, Długosz, Jampolski, Sandulak.

W n i o s e k

posła Cielucha i tow. w celu uzyskania odpowiednich funduszy na budowę drogi

Jastrzębia-Bieśnik, któraby połączyła dwa powiaty, t. j. Grybów-Brzesko.

Wysoki Sejmie!

Już od dłuższego czasu czynią gminy Jastrzębia powiatu grybowskiego i gmina Słona Bieśnik pow. brzeskiego o budowę Jastrzębia-Bieśnik, jedynej komunikacyi między sąsiednimi powiatami Grybów-Brzesko.

Fundusze jednak wspomnianych powiatów są w tak opłakanym stanie, że wykonanie tego dzieła rok rocznie schodzi na plan dalszy, na czem cierpi rozwój gospodarzy obu powiatów.

Przez Kaśną dolną a Kaśną górną i częścią większą Jastrzębi istnieje już droga powiatowa, dobudowaniem drogi na powyższej przestrzeni wiążą się dwie tak ważne drogi, jak państw. Gromnik-Bobowa i krajowa Nowy Sącz-Zakliczyn.

Zważywszy doniosłość połączenia tak ważnych dwóch komunikacyi, zważywszy dalsze skutki i wpływ na rozwój gospodarczy okolicy, którą ta droga przetnie, a nade wszystko zważywszy, że ludność okolicy Zakliczyna, która w tym roku została przez powodzie i słyty kompletnie zniszczoną, a przez budowę tej drogi może przez możliwość zarobkowania od nędzy być uchronioną, podpisani stawiają następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Wydziałami powiatowymi brzeskim i grybowskim już z wiosną p. r. przystąpił do wybudowania drogi Jastrzębia-Bieśnik przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszy krajowych równających się $\frac{1}{4}$ kosztów budowy.

Wnioskodawca:

Cieluch.

Długosz, Bernadzikowski, Witos, Krężel, Jedynak, Jampolski, Myjak, Stapiński, Bis, Styła, Szwed, Bojko, Kędzior, Ptak.

W n i o s e k

posła Jedynaka i towarzyszy w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Wielopolu skrzyńskim pow. Ropczyce.

Zważywszy, że okoliczne wsie około Wielopola oddalone są o 23 kilometrów od sądu powiatowego w Ropczycach,

zważywszy, że wskutek złych dróg górskich, wskutek zawiei śnieżnych, nie są nieraz w stanie przybyć w czasie na termin, wskutek tego narażeni są na znaczne straty,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w najbliższym czasie utworzył c. k. sąd powiatowy w Wielopolu skrzyńskim pow. Ropczyce.

Wnioskodawca:
Jedynak.

Wassung, Szwed, Bis, Bernadzikowski, Kędzior, Krężel, Styła, Cieluch, Stojalowski, Cipser, Stapiński, Witos, Żardecki, Stefczyk.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie obwałowania rzeki Sann w powiecie Nisko.

Grunta położone koło rzeki Sanu są przez wylewy wód w ogromny sposób niszczone. Wody zabierają najlepsze warstwy urodzajnej ziemi, wydzierają doly i zabierają plony. Grunta te należą do pierwszej klasy podatkowej, a korzyści z nich ludność nie ma. Zdarza się, że z powodu wylewów zasiewają rolnicy zboże dwa i trzy razy do roku, a gdy przypadkiem ziemia plon wyda, to je niszczy lub zabiera woda.

Z tego powodu podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najszybciej przyszedł z pomocą ludności przez zarządzenie odpowiedniego celowi obwałowania rzeki Sanu w powiecie Nisko po obu stronach brzegu.

Wnioskodawca:
Bis.

Bernadzikowski, Jampolski, Krężel, Styła, Myjak, Wasung, Ptak, Cieluch, Jedynak, Cipser, Żardecki, Witos, Bojko, Długosz.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby utworzył c. k. Sąd powiatowy w Przecławiu powiecie mieleckim.

Wnioskodawcy:
Kędzior i Sękowski.

Bernadzikowski, Jampolski, Cieluch, Stapiński, Bis, Jedynak, Krężel, Szwed, St. Tarnowski, Skrzyński, Jędrzejowicz, Halban, E. Mycielski, Stojalowski, St. H. Badeni, Gorayski.

I n t e r p e l a c y a

posła Jedynaka i tow. do c. k. Komisarza rządowego.

W powiecie ropczyckim posiada duże lasy hr. Raczyński w gminach Braciejowej i innych sąsiednich. Gmina Braciejowa szczególnie ma otoczone grunta lasami hr. Raczyńskiego w okolicy górzystej a gałęzie drzew, graniczących z polami włością zaciemniają je. Zważywszy że wskutek tego zaciemnienia gruntów mieszkańcy gminy ponoszą znaczne straty w plonach.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego, czy zechce wglądać w tę sprawę i zarządzić tak, aby mieszkańcy gminy Braciejowej nie ponosili szkody.

Interpelant
Jedynak w. r.

Wasung, Bernadzikowski, Styła, Cieluch, Krężel, Kędzior, Bis, Żardecki, Szwed, Stojalowski, Cipser, Stefczyk, Stapiński, Bojko, Witos.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Bisa i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie niszczenia lasów w dobrach Pysznica Jarocin i Borki w powiecie Nisko.

Powiat Nisko należy do rzędy tych powiatów, gdzie odczuwać się daje wielki brak drzewa opałowego i budulcowego.

Wielkie obszary lasów w powiecie niżańskim, będące w posiadaniu prywatnych, osób są od dłuższego czasu formalnie dewastowane.

Takie stosunki panują w dobrach Pysznica Jarocin i Borki, gdzie spekulanci niszczą lasy o drzewostanie młodym nieodpowiednim do cięcia setki morgów lasów młodych rok rocznie pada ofiarą spekulantów pruskich.

Lasy dóbr Pysznica obejmują kilka tysięcy morgów lecz tak zostały wyniszczone że z tak wielkiego obszaru zostały tylko szczątki młodego drzewa.

Również tak w dobrach Jarocin jakoteż i w Borkach zostały lasy tak samo zniszczone a na rok przyszyły obszar dworski Pysznica sprzedał spekulantom 500 morgów młodego lasu.

Tak samo Jarocin i Borki sprzedały spekulantom młody drzewostan na zniszczenie.

Aby położyć tamę dalszemu wywożeniu drzewa i niszczeniu młodych lasów

zapytują podpisani c. k. Rząd

czy wiadomem mu jest rzeczywisty stan gospodarki lasowej w dobrach wyżej podanych,

co zamierza c. k. Rząd uczynić, aby zapobiedz podobnej dewastacji lasów i uchronić zarówno kraj jak i ludność od nieobliczalnych szkód.

Interpelant:

Bis w. r.

Jedynak, Ptak, Bernadzikowski, Jampolski, Cipser, Kędzior, Stapiński, Witos, Styła, Cieluoh, Krężel, Bojko, Żardecki, Długosz, Stefezyk.

W n i o s e k

posła Dra Kostia Lewickiego i towarzyszy w sprawie regulacji rzeki Świrza w pow. rohatyńskim.

Rozważywszy, iż rzeka Świrz rok rocznie zalewa najlepsze łąki w gminach Woskresiuńce, Hryhorów, Pidmihałowce, Żurów i sąsiednich, wskutek czego około 1.500 morgów urodzajnego gruntu gnije w bagnach; rozważywszy, iż przez przeprowadzenie regulacji tej rzeki wartość i wydajność nadbrzeżnych gruntów znacznie się podniosą, jak również rozważywszy, że interesowani właściciele gruntów domagają się od kilkunastu lat, przeprowadzenia tej regulacji, przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby przyspieszył sprawę regulacji rzeki Świrz w powiecie rohatyńskim.

Wnioskodawca:

Dra Kost Lewicki w. r.

Kurowiec, Oleśnicki, Kiweluk, Skwarko, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Winniczuk, Bernadzikowski, Styła, Stapiński, Bis, Ptak, Krężel.

W n i o s e k

posła Ł. Winniczuka i tow. w sprawie udzielenia wydanej zapomogi dla gminy Opryszowce powiatu Stanisławowskiego na odbudowanie zniszczonej powodzią drogi.

Tegoroczne wylewy zniszczyły zupełnie drogę gminną we wsi Opryszowcach powiatu stanisławowskiego i komunikacja tą drogą niemożliwa.

C. k. Starostwo w Stanisławowie i inżynier Rady powiatowej stwierdzili to i oświadczyli, że naprawa drogi bez robotnicy kosztować będzie co najmniej 2.500 koron. Jest to gmina bardzo uboga, a nadmiar powodzią zupełnie zniszczona. Naprawy tej nie jest ona w możności przeprowadzić swoimi kosztami.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się gminie Opryszowce pow. Stanisławowskiego znaczniejszą zapomogę a to w sumie 2.500 koron z funduszków

publicznych na naprawę drogi gminnej w Opryszowcach, zniszczonej tegorocznymi wylewami.

Wnioskodawca:

Winniczuk w. r.

Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Kryswaty, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Tracz, Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkievicz, Skwarko, Krynicki, Oleśnicki, Szwed.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie ganiębań c. k. Starostwa w Stanisławowie w kierunku ochrony gminy Opryszowce przed szkodami, jakie jej wyrządza rzeka Bystrzyca nadworniańska.

Wieś Opryszowce leży nad rzeką Bystrycą nadworniańską. Przed wsią w górnym biegu rzeki wybudował Hersch Urman młyn wodny pędzony wodą z Bystrzycy sprowadzaną do młynówki. Aby mieć wiele wody w młynówce, buduje on samowolnie na całej szerokości rzeki tamę z kamienia (groblę). Skoro przyjdzie większy deszcz lub ślota, grobla wstrzymuje wodę, która zalewa pola i ogrody włościańskie, nanosi żwir i niszczy płody. Stan ten jest wiadomy c. k. Starostwu w Stanisławowie i p. Malinowskiemu kierownikowi regulacji Bystrzycy ale ten pan, na skargi włościan oświadczył, że ich „gadanie nie warte terby sieczki“.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd, czy skłoni c. k. Starostwo w Stanisławowie do wydania zarządzeń, aby nie tamowano biegu Bystrzycy nadworniańskiej obok wsi Opryszowce i aby Hersch Urman usunął samowolnie postawione na rzece tamy?

Jakich środków zamierza użyć c. k. Rząd, aby na przyszłość Władze strzegły interesu obywateli - i czy zamierza pociągnąć p. Malinowskiego kierownika regulacji do odpowiedzialności za zaniedbanie swoich obowiązków.

Interpelant:

Łazarz Winniczuk w. r.

Makuch, A. Staruch, T. Staruch, Sodomora, Tracz, Sandulak, Oleśnicki, Szwed, Skwarko, Dumka, Kołpaczkievicz, Krynicki, M. Zajaczuk, Kryswaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć c. k. starostwa we Lwowie przez bezprawną odmowę wydawania paszportów ludziom udającym się za granicę.

W ostatnich czasach udawało się mnóstwo ludzi do c. k. starostwa we Lwowie z prośbą o wydanie paszportów za granicę. Między innymi był też włościanin Melnyk z Mikłaszowa, mający zamiar udać się do Ameryki do swego brata, który tam ma już swoją „farmę“. Już trzeci tydzień chodzi do starostwa we Lwowie, a paszportu nie chcą mu wydać, tak, że on skarżył się interpelantowi z tego powodu.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd, czy jest skłonny do zarządzeń uniemożliwiających na przyszłość stawianie podobnych przeszkód biednym ludziom? i czy jest skłonny pociągnąć c. k. starostę za to jaskrawe nadużycie do surowej odpowiedzialności?

Interpelant:

Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Sandulak, Dumka, Tracz, Winniczuk, Makuch, Myroniuk Zajaczuk, Kryswaty, Krynicki, Szwed, Sodomora, Skwarko, Oleśnicki, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kostia Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zamierzonego rozwiązania Rady gminnej w Zawyszni pow. Sokal.

Doszło do wiadomości członków gminy Zawyszni, że Wydział Rady powiatowej w Sokalu postawił wniosek na rozwiązanie Rady gminnej w Zawyszni i ustanowienie rządcą gminy Pawła Caryka, byłego naczelnika tej gminy, którego usunięto w r. 1905 skutkiem nadużyć, jakich dopuszczał się w czasie swego urzędowania. Z uwagi na

to, że obecna Rada gminna w Zawyszni dokłada wszelkich starań, aby zaprowadzić w gminie porządek, wobec czego nie zachodzi żadna uzasadniona przyczyna do rozwiązania tej Rady gminnej —

przeto podpisani zapytują:

Czy c. k. Rząd zechce zbadać dokładnie stosunki w Radzie gminnej w Zawyszni, aby nie dopuścić do naruszenia samorządu tej gminy?

Interpelant:

Dr. Kost Lewicki.

Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Sodomora, Winniczuk, Dumka, Dr. Bernadzikowski, Stapiński, Ptak, Bojko.

I n t e r p e l a c y a

Dr. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnej rewizji zarządzanej przez c. k. starostwo w Złoczowie w dniu 6. października b. r. w bursie filii „Proświty“ w Złoczowie.

Dnia 6. października o godzinie 5 wieczorem, więc już o zmroku, zgłosili się do p. Michała Hałuszczyńskiego, profesora gimnazjalnego i kierownika bursy tow. „Proświta“ w Złoczowie, komisarz starostwa w Złoczowie Uranowicz i sekretarz powiatowy Krupa i oświadczyli, że mają przeprowadzić rewizję w bursie, a to na skutek doniesienia, które wyszło ze Złoczowa do c. k. Namiestnictwa we Lwowie, że w bursie uczniowie szerzą anarchistyczną i socjalistyczną propagandę.

Przy przeprowadzonej rewizji nie znaleziono nie podejrzanego, bo czegoś podobnego tam niema, a zabrano książki nigdy nie zabronione ani skonfiskowane, jak: „Czorna rada“ Kulisza, śpiewnik ludowy i inne.

W bursie tej jest 47 uczniów, z czego 44 uczęszcza do niższego gimnazjum, reszta do wyższego.

Tego rodzaju rewizja wpływa bardzo demoralizująco na takie dzieci. Robi ich

bezpotrzebnie bohaterami we własnych oczach, męczennikami — i udaremnia wszelkie najlepsze starania pedagogiczne.

A do tego postępek ten c. k. starostwa w Złoczowie był bezprawny, był naruszeniem zasadniczych instans, bo rewizję u kogoś można przeprowadzić w wypadkach przewidzianych procedurą karną i tylko sąd jest do tego uprawniony.

Wobec tego zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Czem usprawiedliwi ten bezprawny krok c. k. starostwa w Złoczowie?

Jakie motywa spowodowały to naruszenie domowego spokoju?

Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:

Oleśnicki.

Dr. Bernadzikowski, Stapiński, Kreżel, Lewicki, Makuch, Skwarko, Bis, Ptak, Winniczuk, Sodomora, T. Staruch, Sandulak, Dumka, Krysowaty, A. Staruch, Kiweluk.

I n t e r p e l a c y a

p. Skwarki i tow. do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie ściągania kosztów leczenia przez c. k. starostwo w Jarosławiu od Iwana Kulpaki w Woli ryszkowej.

Iwan Kulpaka w Woli ryszkowej jest sam chory na suchoty i cały spuchnięty, a jego żona jest kaleką, bo ma oparzone ręce. Mają oni 3 morgi gruntu zadłużonego, z którego muszą wyżywić siebie i czworo drobnych dzieci, a przytem spłacać dług.

Kulpaka miał jeszcze jedno nieszczęście, a mianowicie córka jego Anna chorowała i leczyła się w krajowym szpitalu w Jarosławiu.

Mimo przedłożonego formalnego świadectwa ubóstwa Wysoki Wydział krajowy decyzją z 26. maja 1908 L. 49238 polecił c. k. starostwu w Jarosławiu ściągnąć od Kulpaki koszt szpitalnej kuracji.

W chacie głód i rozpacz — rok elementarnych klęsk odebrał Kulpacz wszelkie nadzieje na ratunek, a tu trzeba płacić za szpital, chociaż niema z czego.

C. k. starostwo jakby na ironię pozwoliło na spłatę ratami, ale z próżnego i kroplami nie da się nalać.

Przeto zapytujemy Wysoki Wydział krajowy:

1) Czy raczy temu biedakowi odpisać kosztą szpitalne, przyjmując je na rachunek kraju?

2) Czy raczy wstrzymać ściąganie tych kosztów od Kulpaki?

Interpelant:
Z. Skwarko.

Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Dumka, Makuch, Oleśnicki, Krynicki, Krysowaty, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Winniczuk, Sandulak, Kędzior.

I n t e r p e l a c y a

Iwana Sandulaka i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów do Rady gminnej w Wołczkowcach i rabunkowej gospodarki wójta.

W gminie Wołczkowcach urzęduje ta sama Rada gminna i wójt od r. 1899. Z pośród radnych zmarło 10, a ci, co pozostali, rujnują gminę. Już były dwa razy wybory, a to we wrześniu 1905 i w sierpniu 1907. Ostatnie wybory całkiem formalne zaprotestował p. Michał Wojciechowski sfalszowawszy na proteście podpisy. Już 1902 r. lustrator powiatowy Przeworski skonstatował w kasie gminnej brak 600 kor. i zamiast odstąpić sprawę prokuratury, rozkazyano tej wójtowskiej perle, aby złożył pieniądze do miesiąca.

Mimo tej defraudacji pozostawiono wójta w urzędowaniu i w dodatku w b. roku darowano mu z kasy gminnej przez jego zauszników 70 kor.

Gmina ma 64 morgów łąki, którą 1906 r. wydzierżawiono po 56 kor. 60 gr.

od morga. W r. 1907 uchwaliła Rada wydzierżawić ten ugor bezziemnym ludziom — biedakom po 40 kor. za morg.

Skutkiem nieurodzaju w r. 1907 postanowiła Rada gminna na 1908 rok dać ten ugor najbiedniejszemu po 30 kor. od morga za gotówkę.

Rozdanie, względnie dla formalności licytacya] miała się odbyć 19. marca. Ale wójt przeprowadził licytację już 16. marca, na którą zwołał tylko swoich zauszników — ci zaliczyli gminny ugor i to nawet bez pieniędzy po 27 K 10 gr. od morga, a że biedota nie miała się gdzie podziąć — więc musiano odnajmować łąkę od zauszników wójta, płacąc po 32 koron i wyżej za morg tak, że wójt ze swoimi zausznikami zarobili od razu ponad 300 koron.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

1) Kiedy będzie już koniec z wyborami w Wołczkowcach?

2) Czy, nim wybory zostaną prawomocnie przeprowadzone i nastąpi nowa gospodarka, jest on skłonny usunąć wołczkowieckiego wójta i w ten sposób położyć kres jego rabowniczej gospodarce?

Interpelant:
Iwan Sandulak.

Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Oleśnicki, Krysowaty, Szwed, Sodomora, Dumka, Kurowiec, Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dumki i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie bezprawnego postępowania c. k. Starostwa w Czortkowie co do wyboru naczelnika gminy w Sosulówce.

Po usunięciu przez władze Maksyma Derija z urzędu naczelnika gminy w Sosulówce począł urzędować w jego miejsce zastępca Semen Pahriszczuk. Rada wybrała wójtem Iwana Witowa, który też zgłosił się u c. k. Starosty w celu złożenia przysięgi.

Widocznie już przedtem był u pana starosty Noel, dzierżawca sosulowiecki przeciwnik Witowa, bo c. k. Starosta oświadczył, że wybór Witowa nie ważny, bo go niema na liście radnych. Wracając Iwan Witów i żąda od Iwana Pohriszczuka aktów ale ten mówi, że aktów wyborczych nie ma bo gdzieś znikły, i on ich nie dostał od poprzedniego wójta.

Wtedy Iwan Witów wziął ze sobą 10 radnych, a ci poświadczyli wobec starosty, że on był radnym, że był na siedmiu posiedzeniach, że komisarz Starostwa Zawadzki uważał go za radnego raz przy wyborze Maksyma Derija, drugi raz przy jego własnym wyborze.

Ale c. k. staroscie Bodnarowi było tego za mało i każe sobie koniecznie przedłożyć akta wyborcze. Widzi Witów, że nie nie poradzi, podaje 8. lutego 1908 rekurs do Namiestnictwa.

Tymczasem nadeszły prawyborcy do Sejmu.

Dzierżawca Noel wzywa Iwana Witowa do siebie i obiecuje go poprzeć w Starostwie, bo „on ma odpis aktów gminnych“ aby tylko Witów sam głosował na niego, i agitował między innymi.

Witów ucieciwszy od Noela nie zgodził się na taką propozycję, a po prawyborach sejmowych udali się radni do Noela z żądaniem odpisów tych aktów. Na to Noel oświadczył, że dostał to wszystko od Starostwa i oddał Pohriszczukowi. Pohriszczuk znowu twierdzi, że akta zaginęły. Wówczas radni donoszą do Prokuratury, a po pewnym czasie rozszerza się po wsi wieść, że Noel jeździł do Sądu w Czortkowie i że będzie śledztwo o przepadłe akta.

Wszyscy się zdziwili, bo o Noelu nie było ani wzmianki w doniesieniu. Przyszły wezwania do Sądu, a sędzia Piskozub tak np. przyjmował świadków tej sprawy. Do Semena Szymków odezwał się: aha, to wy Szymków takbyście jeździli na Polakach, jak ten Szymków w Polowcach.

Widocznie wieść, że Noel jeździł nie była pusta.

Sędzia nie spisywał protokołu dokładnie, a mianowicie nie chciał pisać do protokołu o Noeli i jego bezczelnej agitacji bo „p. Noelu wczoraj za siebie wszystko powiedział“. Było to 27. marca 1908 r. Na drugi dzień trzech z przesłuchanych było w Czortkowie. Tu ich Pohriszczuk zaciągnął do sędziego Piskozuba. Ten pokazał im jakieś papiery, powiedział, że to akta gminne i kazał się podpisać. Semen Pohriszczuk śmieje się z całej gminy mając za sobą takie szerokie plecy, rozbijając po nocach swoich przeciwników, i ciąga ich za cokolwiek po sądach.

Trzy zażalenia do starostwa nie nie pomogły, bo Starosta kazał im czekać, bo on, nie tylko ich ma. Trzykrotnie żądało więcej jak $\frac{1}{3}$ część radnych zwołania posiedzenia Rady, ale Pohriszczuk nie sobie z tego nie robi a uchwała o ruskiem urzędowaniu nie wykonana, bo Wydział powiatowy kazał oddać pisarza Józefa Kołodzieja dlatego, że to Rusin.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd! Czy długojeszcze c. k. Starosta Bodnar w Czortkowie będzie szerzył taką moralność?

Kiedy mieszkańcy Sosulówki doczekają się należnego im prawa?

Czy demoralizatorzy i prowokatorzy ludu będą pociągnięci do odpowiedzialności?

Interpelant
Paweł Dumka w. r.

Makuch, Sodomora, Kurowiec, Kiweluk, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Korol, Krysowaty, M. Zajaczuk, Winniczuk, Lewicki, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteja Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesłychanego prześladowania nauczycieli ludowych ruskiej narodowości.

W ostatnich dniach przeniosła c. k. Rada szkolna bez najmniejszej przyczyny trzech nauczycieli Rusinów a to: Zenona Matkowskiego z Zarzecza powiat Nadwórna do Żukocina powiat Kołomyja. To stało się tak nagle i niespodziewanie, że nawet go nie zawiadomiono naprzód; dowiedział się dopiero od nauczyciela, który został przeznaczony na jego miejsce i sprowadził się na głowę nauczyciela Matkowskiego.

Będąc w takim położeniu udaje się nauczyciel Matkowski do swych „przełożonych“ a ci mu odpowiadają, że został przeznaczony do Żukocina, gdzie ma zaraz objąć posadę.

Przyjeżdża Matkowski, do Żukocina, lecz tam zastaje tamtejszego nauczyciela, który znów o swoim przeniesieniu nie wie, — i tak obaj siedzą na kupie i czekają dopóki Rada szkolna krajowa nie wyda jakiegoś rozporządzenia.

Drugi nauczyciel Bartłomiej Furtak, który ma 29 lat służby, a 14 lat stałym kierownikiem w Borkach wielkich powiatu tarnopolskiego, został przeniesiony do Łubianek powiatu zbarazkiego. O swem przeniesieniu dowiedział się z czasopism. Za cały czas swej dotychczasowej służby, dostawał on tylko pochwały za swoją niezamordowaną pracę.

Trzeci nauczyciel Andrzej Popadiuk kierownik szkoły w Uwiśle pow. Husiatyńskiego, mając ponad 30 lat służby, został przeniesiony do Towiłowa, a był kie-

rownikiem szkoły w Uwiśle przeszło lat 10. Wszysey wyżej przytoczeni nauczyciele stali żonaci, mają dzieci i jakie takie gospodarstwo.

Przeniesienie ich nastąpiło „ze względów służbowych“ bez jakiegokolwiek dyscyplinarki, a stało się dla nich ruiną materialną i źródłem cierpień moralnych, bo wytywa ich z położenia, z którym się już żyli.

To przytoczywszy zapytują podpisani:

czy Wysoki c. k. Rząd jest gotów zarządzić pozostawienie wyżej nazwanych nauczycieli na ich dotychczasowych miejscach służby.

Interpelant:

Tymotej Staruch w. r.

A. Staruch, Sandulak, Makuch, Sodomora, Kiweluk, Skwarko, Lewickij, Oleśnicki, Kurowiec, Szwed, Tracz, Winniczuk, Dumka.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 12. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

